

Смірнов С.В.

*Заслужений тренер України,
викладач коледжу технологій, бізнесу та права,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки*

SMART-ОСВІТА ЯК РЕСУРС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ В УМОВАХ ОНЛАЙН-ПРОСТОРУ

Глобалізація Інтернету зумовила справжню революцію у світі сучасної освіти. Розвиток каналів комунікації і засобів передачі для обміну інформацією підводить світ до еволюції сучасної освіти, трансформуючи інформаційне суспільство у те, що сьогодні прийнято позначати терміном «Smart-Society – Smart-суспільство».

Поступово Інтернет стає драйвером світової економіки. Досвідчені бізнесмени вже давно зрозуміли всі переваги Інтернет-торгівлі і стали активно її розвивати. В усьому світі зростання продажу товарів через Інтернет за останній рік склало більше 17% Україна не стала винятком. За останній рік в Україні значно зріс попит в сфері Інтернет-торгівлі. Про це говорять і дані Державної реєстраційної служби: щороку показники подання документів на реєстрацію Інтернет-магазину серед українських підприємців збільшуються у 1,5 рази. Все це свідчить про рентабельність і розвиток у майбутньому Інтернет-бізнесу. До того ж, набагато вигідніше перевести торгівлю в онлайн-режим, ніж зовсім припинити її. Інтернет-покупки для споживачів також мають низку переваг: більш низькі ціни, широкий асортимент, доставка додому, економія часу.

Світова економічна криза 2008-2009 років стала каталізатором, яка прискорила розвиток електронної комерції. За прогнозами фахівців, в 2017 році обсяг Інтернет-торгівлі подвоїться і перевищить 2 трильйони доларів. І навіть новини сьогодні до 60% населення дізнається в першу чергу з мережі Інтернет.

На ринку праці стрімко зростає попит на фахівців, які вміють професійно працювати у сфері Інтернету. Веб-дизайнери, контент-менеджери, Інтернет-маркетологи – всі ці професії користуються підвищеним інтересом кадрових служб різних компаній. Приміром, за даними компанії Superjob, початкова зарплата інтернет-маркетолога становить біля 10 тис. грн., а маючий лише трирічний досвід працівник може претендувати як мінімум на 15 тис. грн.

Компанія Facebook, приміром, нещодавно заявила про готовність витратити 1,5 млрд доларів на установку wi-fi-передавачів в Індії та Південно-Східної Азії, пояснюючи це тим, що так доступ до соціальної мережі отримують більше мільярда людей. Smart-технології приводять до розширення трудової мобільності: у тому числі й в освіті, в державній службі і в багатьох інших сферах зайнятості. Становлення Smart-суспільства виявляється дедалі більше як глобальна тенденція.

А. В. Батаєв у своїй науковій роботі, проаналізувавши світовий ринок дистанційної освіти, дослідив, що до 2025 року 650 млн. чол. становитиме число онлайн-студентів по всьому світу, що в 2 рази перевищить кількість студентів традиційних форм навчання. Платформа онлайн-освіти повинна

дотримуватись концепції безперервної освіти, яка передбачає, що людина може почати вчитися новому або продовжити навчання в будь-який момент часу на всіх рівнях освіти – від коледжу до «МВА» – програм магістерського ділового адміністрування. У створенні навчальних планів й освітніх програм повинні брати участь не тільки навчальні заклади освіти, але й компанії-роботодавці. Завдяки цьому онлайн-освіта носитиме максимально прикладний характер: «Ми вчимо тому, що дійсно необхідно на ринку праці» [1].

А. В. Нестеров у статті про безперервну професійну освіту зазначив, що сучасна диференціація вищої професійної освіти неможлива без Smart-технологій. Для їх впровадження необхідна юридична база, наявність національної Smart-освітньої платформи, поєднаної з аналогічними міжнародними платформами, локальних освітніх систем ВНЗ, конкуруючих з освітнього контенту. Підготувати фахівця, який володіє навичками роботи в Smart-суспільстві – завдання Smart-освіти [4].

Smart-освіта відкриває для педагогів нові можливості: ділитися досвідом та ідеями, а значить більше займатися наукою, персоніфікувати курси в залежності від їх завдань і компетенцій слухача, економити час, допрацьовувати вже наявний контент, а не створювати його з нуля. Центральний online-репозитарій знань, актуалізація контенту з переносом знань в розподілені мережі, організація роботи розподілених кафедр, система менеджменту якості освіти, активне використання технологій web 2.0, розвинена інфраструктура, мобільний доступ – такі характеристики сучасної Smart-освіти.

П. С. Ломаско у своїй доповіді про реалізацію ідей Smart-освіти зазначає, що для впровадження і застосування Smart-освіти потрібно змінити компетентнісні підходи від проектування до її реалізації. Проектування Smart-освіти передбачає:

- 1) переорієнтацію ідей від зміни постіндустріальної освіти до безпосередніх освітніх результатів у вигляді компетенцій та компетентностей;
- 2) Smart-мета та її менеджмент в освітньому просторі;
- 3) системний підхід до освітніх програм;
- 4) метакогнітивний опис навчального контенту і навчальної діяльності.

Реалізація Smart-освіти передбачає:

- 1) компетентнісний, системно-діяльнісний та поліпарадигмальний підходи;
- 2) перевернуте (flipped) і змішане (blended) навчання;
- 3) гнучкість на основі засобів e-Learning;
- 4) неформальні та формальні види освітньої діяльності [3].

Г. В. Хлебніков пояснив суть філософії Лучано Флоріді про Smart-суспільство, яка передбачає здатність кібер-агента «модифікувати правила, завдяки яким він може змінювати свій стан на основі його власних минулих інтеракцій», тобто, розвиток стану, інтелекту, поведінки здійснюється на основі розширення, наступності знань. Однак розширення знань «агента» не завадить йому складати власне ставлення до дійсності і по-своєму на нього реагувати. На думку Лучано Флоріді необхідною умовою формування та розвитку Smart-суспільства є Smart-освіта. Метою Smart-освіти є:

1. Розвиток особистості людини як суб'єкта Smart-взаємодії:

Формування Smart-компетентності суб'єктів як складової частини їх інформаційної компетентності: знання про Smart-середовище та порядок взаємодії з ним, вмінь пошуку та використання Smart-ресурсів, Smart-технологій. Взаємодія в Smart-середовищі має здійснюватися в контексті взаємодії з медіапростору з кіберпростором, що передбачають реалізацію багатозначної модальної логіки (з модальностями «Необхідно» і «Можливо» і їх логічними запереченнями). Тобто, це передбачає наявність знань і уявлень суб'єктів навчання про модальну логіку.

Формування і розвиток Smart-культури суб'єктів: культури Smart-взаємодії, відносин у Smart-середовищі, Smart-безпеки, комп'ютерної та інформаційної (по Л. Флоріді) етики. Як і Smart-суспільство, Smart-культура не є самостійною сутністю: є складовою частиною інформаційної культури, медіа-культури, базується на них, розвиває їх. Особистісна Smart-компетентність і Smart-культура є умовою розвитку і саморозвитку суб'єкта, його Smart-освіти і Smart-самоосвіти.

2. Освіта і самоосвіта суб'єкта на підставі його Smart-освіти, отриманих в ньому знань і особистісного розвитку. Це припускає активне використання Smart-систем, розвиток інформаційного світогляду, мотивації до пізнання світу.

3. Адаптація суб'єкта Smart-суспільстві. Це не тільки технологічна і соціокультурна адаптація в Smart-середовищі, але і психологічна стійкість суб'єкта до умов і впливів Smart-середовища, вміння захистити свою внутрішню і особисту інформаційну середу.

4. Розвиток пізнавальної та діяльнісної активності суб'єкта в Smart-середовищі. Суб'єкт Smart-товариства не повинен бути споживачем, повинен розвивати і розвиватися, щоб завжди залишатися інтелектуально і психологічно вище будь-якого кібер-«агента» [5].

Ю. Г. Коротенко у монографії «Філософія знань інформаційного світу» зазначив, що Smart-система – це прообраз мобільного комп'ютера нового покоління. Незабаром ми будемо мати «кишенькові» комп'ютери, що беруть на себе всю рутину повсякденної інтелектуальної діяльності і підтримують всілякий зв'язок з усім світом та усіма медіаресурсами. Таким чином, медіа простір змикається з кіберпростором, утвореним комп'ютером і його ІТ [2].

Сучасне суспільство знань призведе в кінцевому результаті до появи Smart-світу. Тому найважливішим питанням сучасної освіти стає підготовка кадрів, які володіють творчим, креативним потенціалом, вміють працювати і думати в новому світі. Вміння швидко і ефективно знаходити і використовувати інформацію стає обов'язковим для людини з інформаційною культурою.

Список використаних джерел:

1. Батаєв А.В. Аналіз світового ринку дистанційної освіти // Молодий вчений. – 2015. – № 20.А.5
2. Коротенков Ю.Г. Філософія знань інформаційного віту // Монографія. – LAP LAMBERT Academic Publishing, 2014 р.
3. Ломаско П.С. Доповідь. Реалізація ідей Smart-освіти при навчанні дисциплінам інформаційно-технологічної спрямованості С. 8.
4. Нестеров А.В. Про безперервну професійну освіту // Компетентність. – 2012. – № 2.м6
5. Хлебніков Г.В. Філософія інформації Лучано Флоріді // Метафізика, 2013 – № 4.